

Papp Györggyel beszélgettünk, a női ifjúsági válogatott és a Vasas edzőjével.

Sportkérdések.

Riporter: A sportban a stratégia, taktikai elemzések, és azok csapatra, személyre szóló alkalmazása kötelező feladat. Önnek, mint edzőnek, ez a feladat, hogy jelenik meg a napi munkában?

Edző: A sportban meg kell különböztetni a stratégiát és a taktikát. A stratégia elsődlegesen a célkitűzések meghatározása, annak technikai megvalósítása, és a vezetési irányítási feladatok összehangolását jelenti.

R: Ezek szerint nem csak a játékra vonatkozik a stratégia felépítése?

Edző: Így van. A taktika a játékra vonatkozik. A stratégia része a taktika, és ezért a játékot megelőzően kerül kialakításra. Pl. a BL –ben való szerepléskor a célkitűzéseknek megfelelően alakul a stratégia. Ebben a témakörben is a pénzügyi keret biztosítása kritikus pontja a szereplésnek. A játékoskeret kialakítása, az edző kiválasztása, edzőtábor időpontjának kijelölése, és a technikai felszerelések színvonalának meghatározása és egy sor részletkérdést kell előre meghatározni.

R: A nemzeti válogatottnál is hasonló a stratégia felépítése?

Edző: Igen. Az adott szövetség megbízza az edzőt a játékoskeret összeállítására. Erre a csapatra szükséges kialakítani azt a taktikát, ami a stratégiai cél eléréséhez szükséges. Továbbiakban a stratégia követelményrendszerét a technikai és szellemi hátteret is biztosítani kell.

R: Szabadkeze van az edzőnek a taktikai módszerek bevezetésére?

Edző: Igen, hiszen az edző méri fel az ellenfél csapatainak tulajdonságait, erősségeit, gyengéit. Ezzel összhangban a saját csapatának erősségeit, gyengéit is elemzi, értékeli. Itt nagyon fontos megemlíteni, hogy az edző legyen tisztában játékoskeretének a tulajdonságaival, képességeivel, és ennek megfelelő játéktípust és taktikát kell kidolgozni, meghatározni. Ellenkező esetben kudarc érheti.

R: Ezek alapján felállítható egy háromlépéses módszer, miszerint kitűzöm a célt, és annak feltételeit, ezután megkeresem hozzá a szakembert, aki kidolgozza a megfelelő taktikát.

R: A nemzeti válogatottnál mennyire alkalmazható ez a módszer?

Edző: A válogatottnál szakaszokra bővül a stratégia. Az első célkitűzés, a világversenyeken való elindulás, és az eredményesség meghatározása (valamelyik helyezés elérése). A második rész: az előkészületi stratégia. A játékosok kiválasztási tematikája, nem olyan egyszerű kb.400- 450 fiatal játékos alkalmassági vizsgálata. A harmadik rész: az operatív stratégia. A taktika, a játékelemek eredményes megvalósításáról szól, ami 22 játékos szelektálását, majd 16 főre csökkentését, és az adott mérkőzésre 14 főre történő szűkítését tartalmazza.

R: Taktika és a kivitelezési módszer miben különbözik egymástól?

Edző: A taktika egy cselekvési rendszert tartalmaz. Egy rendelkezésre álló mozgástechnikát, és kondicionális képességeket ismerve, a célnak az érdekében beállítod az elképzelésedet, hogy megnyerd a mérkőzést.

R: Ezek szerint újabb hármast tudok képezni: stratégia, taktika és módszer

Edző: Kiegészítve az edzés és a mérkőzés tapasztalataival.

R: Taktikailag mire lehet figyelni egy csapatnál?

Edző: Kézilabdában 4 nagy fázist érdemes megemlíteni. A támadást, a védekezést, a rendezetlen védelem elleni támadást, és a visszarendeződést. Ezekben a fázisokban megvannak az egyéni feladatok, a csapatrész feladatok, és megvannak a csapat támadó és védekező taktikái is. Az emberelőnyös és emberhátrányos taktikai feladatok. Annak is megvannak a taktikái, hogy a játékosok hogyan rendeződjenek vissza vezetéskor vagy

hátrányos helyzetben. Megemlíthető még a kapustaktika is, de ezek már nagyon szakmai mélységek.

R: A taktikai elemek figyelése elég bonyolult feladatnak tűnik. Főleg amikor az ellenfelem játékát, annak változását is figyelni kell. Az ellenfél játéktílusát, adottságait hogyan sikerül feltérképezni?

Edző: Feljegyzéseket készítünk a mérkőzések alkalmával. Videó segítségével visszanezünk a mérkőzéseket, és kielemezzük annak stílusát, taktikai elemeit.

R: A váratlan helyzetekre fel lehet előre készülni ?

Edző: Gyorsan kell reagálni adott szituációs helyzetekre, mert az idő és a gólok mennyisége nem engedi meg, hogy sokáig gondolkozzunk. Azonnal dönteni, cselekedni kell!

R: Azaz minél gyorsabban felismerni az adott helyzetre jellemző információt és cselekvési módszert alkalmazását.

Edző: A gyors információszerzés, reagálás, taktikai változtatás. Egy profi játékosnál ezek a helyzetek felismerhetők és tudja kezelni a helyzeteket.

R: Amennyiben nem?

Edző: Vannak alternatívák, ami ezeket a helyzeteket oldja meg. Ilyenkor személyi, taktikai változtatások szükségesek.

R: Jelent-e problémát a különböző taktikai képzettséggel játszó játékosok szerepeltetése a válogatottnál?

Edző: Nyilván egy klubnál több idő van a taktikai elemek gyakorlására, mint a válogatottnál. Természetesen minél több idő áll rendelkezésre a csapatnak, az edzőnek annál több esélye van a taktika elsajátítására. Nem egyszerű a fizikai és a szellemi különbségeket egy szintre hozni, hogy majd a taktikát pontosan meg tudják valósítani. A közvetlen verseny előtti felkészülésre minimum 10-14 nap szükséges, hogy a fizikai, technikai, taktikai, mentális szintek megfelelően működjenek, ha ez biztosítva van, akkor tudjuk megteremteni a siker alapjait.

R: A taktikában létezik olyan fázis, hogy válságkezelés? A női kézilabdában jellemző ránk az utolsó percekben való összeomlás.

Edző: Erre a végjátékra lehet készülni, modellezhető a szituáció. Egy taktikai feladatról van szó, amikor a sportolónak döntést kell hozni. Mentális, kondicionális, technikai, elméleti, akarati cselekvések összehangolása.

R: Még egy kicsit feszegetném a témakört. Egy végjátéknál kezd látszani, hogy lefagy a csapat, elkezdődik a kapkodás, idegesség, és minden taktikát elfelejtene. Akkor mit csinál?

Edző: Ezt halmazati negatívumnak hívjuk, semmi nem jön össze. Ebben az esetben két lehetőség van: 1. egyperces játékszünetet kérünk, (időt kérünk), hogy megbeszéljük a teendőket. 2. Lecseréljük a fáradt játékosokat. Pályára küldjük a pihent játékosokat, akik előzetes megbeszélés alapján már ismerik, és végre tudják hajtani a folytatáshoz szükséges cselekvési folyamatot, taktikát.

R: A többi csapat játékának változását, gyorsulását mennyire másolják, veszik át a csapatok, edzők?

Edző: Érzékelhető, hogy 3-5 évente változik a játéktílus. Érdekes, hogy a férfiak a változtatásban előrébb járnak, mint a nők. A női játék nagyok sok elemében a férfiak stílusára építkezik, tehát a nők is 3-5 évente átveszik az egyes taktikai elemeket.

R: Lehet különbséget tenni a magyar, illetve európai játéktílus között?

Edző: Régebben volt, most már nincs jelentős különbség. Pl. jugoszláv, német, skandináv, orosz stílus volt, ma ezeknek az iskoláknak az ötvözete tapasztalható. Persze az ázsiai stílus ma is kuriózumnak számít.

R: Az eredményesebb csapatok miben járnak előttek?

Edző: Feltételrendszerben, gazdasági feltételek biztosításban, stratégiában, versenyeztetésben.

R: Mentálisan jobbak?

Edző: Sikerorientáltak, nem töri le a vereség, sőt abból építkeznek, nincs gyász, de nincs feltétlen eredményességi kényszer sem.

R: Elviekben csak a pénzen múlik a siker?

Edző: Valóban, hiszen 10 évvel ezelőtt amíg az állam támogatta a sportot, akkor jelentős sikereink voltak. Ma már nem biztosítottak a feltételek, így az eredmények is elmaradnak. Nehéz versenyezni felkészülni, utaztatni, edzőtáborozni.

R: Ez lehet az oka, hogy serdülő, és ifi korosztályban még versenyképesek vagyunk az élvonalban, mert a feltételeket még a szülők tudják állni.... és felnőttkorban már nem bírjuk az anyagi versenyt. Mi lehet az egykori sikerek kulcsa?

Edző: A klub hírneve, hiszen a gyerekek szeretnek volna tartozni a menő csapathoz. Volt motiváció, elithez való tartozás, elszántság, akarat, perspektíva, jövőkép.